AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2016 / 28 • Mayıs 2016

BİR CEZALANDIRMA YÖNTEMİ OLARAK SOYKIRIM SUÇLAMASI

Mehmet Oğuzhan TULUN

Analist

Almanya, 2 Haziranda Federal Meclisinde 1915 olaylarını soykırım olarak nitelendiren bir tasarıyı görüşüp, bu konuda bir karar çıkarma hazırlıkları içerisindedir.[1] Almanyadan alınan bilgiler göstermektedir ki, Alman milletvekilleri 1915 olaylarını soykırım olarak nitelendiren bir karar çıkarmakta ve bu konuda Türkiyeye soykırım yükünü bindirmeye çalışmakta son derece kararlıdır. Şu anda Alman medyasında da yoğun bir şekilde Türkiye karşıtı temalar işlenmekte, Türkiye günün her saati değişik suçlamalara maruz bırakılmaktadır. Alman medyasının ve siyasetçilerinin Türkiyeye olan şu anki yaklaşımının ardında, Türkiyedeki mevcut siyasi iktidara duyulan tepki ve öfke olduğu da sıkça dile getirilmektedir.

Almanyada yaklaşık 30.000 kadar Ermeni kökenli insan yaşadığı düşünülecek olursa, Federal Meclisten böyle bir karar geçirilmek istenmesinin Ermeni diasporasının faaliyetleriyle açıklanması mümkün değildir. Bunun yerine, kararın geçirilmek istenmesi, yukarıda da değinildiği gibi, Türkiyeye karşı duyulan tepki ile bağlantılıdır.

Burada dikkat edilmesi gereken iki husus vardır: AİHMin Perinçek-İsviçre davası kararı ve Fransa Anayasa Konseyinin Gayssot Yasası ile ilgili kararı. Bu iki kararda da hukuki olarak geçerliliği ispatlanmış Yahudi Soykırımı (Holokost) ile 1915 olayları arasında ayrım yapılmıştır. İki kararda da herhangi bir tarihi olayın soykırım olarak nitelendirilip nitelendirilmemesi görevinin 1948 Soykırım Sözleşmesince yetkilendirilmiş mahkemelere ait olduğu ifade edilmiştir. AİHM, bu kararını (bu davayı adeta ölüm kalım mücadelesine çeviren) Ermeni diasporanın tüm lobicilik faaliyetlerine rağmen almıştır. Fransanın ise Ermeni soykırım iddialarının adeta öncülüğünü yaptığı düşünülecek olursa, Fransa Anayasa Konseyinin aldığı karar daha da değerli hale gelmektedir.

AİHMin ve Fransa Anayasa Konseyinin kararları, yetkili mahkemelerin kararı olmadan, tarihi olayların soykırım olarak nitelendirilmesinin hukuki geçerliliği olmadığına ve dolayısıyla bu tür nitelendirmelerin herhangi bir yaptırım gücü olmadığına işaret etmektedir. Ayrıca Almanya, geçmişte soykırım suçu işlemiş bir ülke olarak, soykırımın esasen ne olduğunu ve nasıl tespit edilmesi gerektiğini çok iyi bilmektedir. Hal böyle iken, Alman Federal Meclisinde 1915 olaylarıyla ilgili bir soykırım kararı geçirilmeye çalışılması, hiçbir şüpheye yer bırakmayacak şekilde, Türkiyeye karşı siyasi bir koz olarak görülen bir meseleyi kullanarak Türkiye baskı yapmak veya Türk düşmanlığına hizmet etmek

anlamına gelmektedir.

Almanya soykırım tasarısıyla ilgili girişimi şu anda Türkiyedeki iktidara tepkili ve öfkeli olduğundan yapıyor diyelim. Ancak Türkiyedeki mevcut iktidarın 101 yıl önce gerçekleşmiş olaylarla hiçbir bağlantısının olmadığının unutulmaması gerekir. Almanya, bu girişimiyle aslında tüm Türkiyeye ve Türk halkına saldırmaktadır. Bu yöntem, aynı zamanda Almanyada yaşayan 3 milyon Türk kökenli insana da yapılan bir saldırıdır. Bu çok rencide edici ve itici bir yöntemdir. Bu yöntem ters tepecek ve hiçbir kıymetli getirisi olmayacaktır. Almanyanın bu tür bir girişimi karşısında Türkiye 1915 olaylarıyla ilgili görüşlerini değiştirmeyecektir. Bu yöntemin elde edeceği tek sonuç, Türkiye-Almanya ikili ilişkilerinin gerilmesi olacaktır.

Geçirilmesi öngörülen karar metninde ayrıca önemli bir hedef daha vardır: Türk-Ermeni ilişkilerinin onarılmasına hizmet etmek ve bu konuda Almanya olarak arabuluculuk yapmak. Birinci Dünya Savaşında kalma propagandalarla ve Türk karşıtlığıyla şekillenmiş, 1915 olaylarıyla ilgili tek taraflı bir Ermeni anlatısını benimseyen bir kararla, Türk-Ermeni ilişkilerinin nasıl onarılması beklenmektedir? Almanya mevcut tutumuyla son derece taraflı davrandığı göre, arabuluculuk rolünü nasıl üstlenmeye beklemektedir? Bunlar tam anlamıyla akıl dışı ve çocuksu beklentilerdir.

Almanyanın 1915 olaylarıyla ilgili tutumu iki örnekten dolayı daha da tuhaf hale gelmektedir. 1932-33 yıllarında gerçekleşen Holodomor (Sovyetler Birliğinin politikaları sonucunda oluşan kıtlık sebebiyle Ukraynada milyonlarca insan ölmüştür) ve Alman sömürge yönetiminin 1904-1908 yıllarında Namibyada (o zamanki adıyla Güneybatı Afrika) gerçekleştirdiği sistematik katliamlar, Almanya tarafından soykırım olarak tanınmamaktadır.[2]

İki tarihi vakanın da soykırım olup olmadığı devam eden bir tartışma konusudur. Ancak örnek olarak önünde daha güncel olan Holodomor vakası bulunuyorken, Almanya neden 101 yıl öncesine giderek 1915 olaylarını ön plana çıkarmayı tercih etmektedir? Bundan daha vahimi olan, doğrudan soykırım yapmakla suçlandığı Namibyadaki 1904-1908 olaylarıyla ilgili olarak, Almanya hâlâ Namibya ile pazarlık sürecindedir.[3] Almanyanın 1904-1908 olayları konusunda çok rahatsızlık duyduğu ve bu konuyu hasıraltı etmek istediği de bilinmektedir.[4] Almanya, doğrudan soykırım yapmakla suçlandığı bir meseleyi daha sonuçlandırmadan neden 1915 olaylarına atlamakta ve Türkiyeye bu konuda çağrılar yapmaktadır? Almanyanın bu tür konulardaki tercihleri, meselenin tarihle yüzleşmekten ziyade, bir siyasi hesaplamanın ürünü olduğuna işaret etmektedir.

Tüm bu tutarsızlıkların ve siyasi hesaplamaların Türk kamuoyunda yansımaları olmuştur. Örnek olarak Almanyanın soykırım tasarısını irdeleyen tecrübeli siyasetçi (E) Büyükelçi Dr. Şükrü Elekdağ, Almanyanın Türkiyeye karşı soykırım suçlamasını adeta bir devlet politikası haline getirdiğini ifade etmiştir.[5] Elekdağa göre Almanyanın soykırım suçlaması yapmasının nedenleri şu şekildedir:

1) [Yahudi Soykırımından kaynaklanan] Suçluluk duygusu altında ezilen Almanyanın kendine bir suç ortağı bularak yükünü hafifletmek istemesi.

2) Protestan Kilisesinin Türklere duyduğu tarihsel husumet.

3) Türkiyeye AB yolunu sonsuza dek kapatmak.

4) Almanyadaki Türk toplumunun Türklük onurunu kırma yoluyla asimilasyonunu kolaylaştırmak.

Elekdağın ortaya koyduklarına göre Almanya, Türkiyeye ve Türklere dostane olmaktan gayet uzak bir şekilde yaklaşmaktadır. Elekdağın bu yorumlarının aslında şaşırtıcı hiçbir yani yoktur, zira 2014 yılında Almanyanın Türkiyeyi dinlediği haberlerinin ortaya çıkması sonucunda, Alman yetkililer Almanya açısından Türkiyenin bir müttefik olmakla beraber dost ülke kategorisinde olmadığını ifade etmiştir.[6]

Almanyanın soykırım tasarısına önemli tepkilerden bir tanesi de, 1915 olaylarıyla ilgili yoğun çalışmalarıyla bilinen araştırmacı Şükrü Server Ayadan gelmiştir. Şürkü Server Aya ve çalışma arkadaşları, 1915 olaylarıyla ilgili pek çok arşiv belgesini içeren, bunlar doğrultusunda Almanyanın tutumunu eleştiren ve Almanyayı daha dengeli bir tutum sergilemeye davet eden bir açık mektubu Alman Federal Meclisine göndermiştir.

Tüm bunlardan yola çıkarak, 2 Haziranda Federal Mecliste soykırım tasarını görüşürken Alman milletvekillerinin kendilerine şunu sormaları gerekmektedir: Almanya, her konuda (tarihi, kültürel, siyasi ve ekonomik) yakın ilişkileri olan önemli bir müttefikini son derece rencide edici ve itici bir yöntemle bir düşman haline getirmeye razı mıdır? Şayet buna razısıysa bunun Almanya için ne tür bir faydalı getirisi olacaktır?

* *Fotoğrafın kaynağı: Vikipedi*

[1] Tasarının metni Doğu Perinçek tarafından kamuoyuyla paylaşılmıştır: Alman Meclisi'nin tanımak istediği "Ermeni soykırımı" tasarısı ortaya çıktı, *Oda TV*, http://odatv.com/alman-meclisinin-tanimak-istedigi-soykirim-tasarisi-ortaya-cikti-2005161200.html

[2] International recognition of Holodomor - States that recognized Holodomor as an act of genocide against the Ukrainian people, *Embassy of Ukraine to Canada*, http://canada.mfa.gov.ua/en/ukraine-%D1%81%D0%B0/holodomor-remembrance/holodomor-international-recognition ; Kuzeeko Tjitemisa, Ovaherero/Nama to drag Germany to Hague over genocide, *New Era*, https://www.newera.com.na/2016/05/19/ovahereronama-drag-germany-hague-genocide/

[3] Kuzeeko Tjitemisa, Namibia: Genocide Negotiations to Be Finalised By December, *All Africa*, http://allafrica.com/stories/201605100486.html

[4] 20. Yüzyıl Başında Sömürgeleştirilmiş Afrikada Toplu Katliam Politikaları: Namibyadaki Soykırım Ve Çıkarılan Dersler, *AVİM*, konferans kitabı, http://avim.org.tr/images/uploads/Rapor/toplanti-16-tur.pdf

[5] Dr. Şükrü M. Elekdağ, Alman Parlamentosu Türkiyeyi Sözde Ermeni Soykırımıyla Suçlamaya Hazırlanıyor (1) – Milliyet, *AVİM Blog*, http://avim.org.tr/Blog/ALMAN-PARLAMENTOSU-TURKIYE-YI-SOZDE-ERMENI-SOYKIRIMIYLA-SUCLAMAYA-HAZIRLANIYOR-1-MILLIYET

[6] Türkiye müttefik ama dost değil, *Milliyet*, http://www.milliyet.com.tr/turkiye-muttefik-ama-dost-degil/dunya/detay/1927064/default.htm

Yazar Hakkında :

Mehmet Oğuzhan Tulun AVİM'de Analist olarak görev yapmaktadır. Çalışmaları Doğu Avrupa, Kafkasya, Asya,Türk-Ermeni ve Türkiye-Ermenistan ilişkileri, uluslararası suç ve tarih çalışmalarıyla ve din ile siyaset arasındaki etkileşime odaklanmaktadır.

Atıfta bulunmak için: TULUN, Mehmet Oğuzhan. 2026. "BİR CEZALANDIRMA YÖNTEMİ OLARAK SOYKIRIM SUÇLAMASI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2016 / 28. Mayıs 26. Erişim Ekim 31, 2026. https://avim.org.tr/tr/Yorum/BIR-CEZALANDIRMA-YONTEMI-OLARAK-SOYKIRIM-SUCLAMASI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır